

Hallgatók táborigképzése

Fordította: dr. Deák Péter alezredes

A harcban bármikor, de különösen korszerű körülmények között rendkívül nagy jelentőséggel bír a tiszteknek az a képessége, hogy gyorsan reagálnak a változó helyzetre, valamint az a harcászati műveltség, melynek birtokában megtudják határozni a csapatok hadtápbiztosításának feladatait. A növendékek ilyen jellegű jártasságai főiskolánkon a tantervekben és táborigképzéseken alakulnak ki. A korszerű harc anyagi biztosításának megszervezése oktatásában arra törekszünk, hogy a növendékek rendelkezzenek azokkal a képességekkel, melyekkel követni tudják a harcászati helyzet változásait minden időben, tanúsítsanak észszerű kezdeményezést az alegységek anyagi biztosításának kérdésében s mindezek alapján legyenek képesek harcban sikeresen megoldani a feladataikat.

Nálunk a harcászat és más általános katonai tantárgyak képzési terveiben a gyakorlati és táborigképzések a képzési időnek rendkívül terjedelmes részét teszik ki. Magától értetődik, hogy a terepen, táborigképzések között végrehajtott képzéseken, miközben a hallgatók a harcászati helyzet megközelítő körülmények között dolgoznak, kialakulnak bennük a szükséges erkölcsi, katonai tulajdonságoknak, pszichológiai állhatatosságnak, határozottságnak az alapjai. Ezért minden táborigképzésben és szakfoglalkozást főiskolánkon sokoldalúan megfontolunk és gondosan előkészítünk. A tanszékeken és a hallgatói alegységekben kidolgozzák és megbeszélik a módszertani eljárásokat és a terveket. A táborigképzés anyagi bázisának előkészítése fontos helyet foglal el a tanszékek és a hallgatói zászlóaljparancsnokság tevékenységében.

A főiskola képző központjában két harcászati gyakorlótér van század- és szakasz-támpontokkal, továbbá gyakorlótér és tábor van kiépítve a szak- és általános katonai tantárgyak képzéseinek levezetésére.

A lőtér be van rendezve elektromos vezérlésű céltábla berendezésekkel — géppisztollyal és géppuskával végrehajtandó lövészetek részére. A hallgatók gépkocsivezetői gyakorlati képzése a gépkocsivezető tanpályán folyik le, amelynek berendezése teljes egészében megfelel az új közlekedési forgalmi rend és a gépkocsivezető-tanfolyam által támasztott követelményeknek.

A tanintézetünk kiképzési bázisa állandó korszerűsítés alatt áll azoknak a követelményeknek a folyamatos számbavételével, melyeket a felsőfokú katonai képzés célkitűzései támasztanak.

A táborig kiképzésre való kivonulást általában megelőzik a pártgyűlések, a pártvezetőségek értekezletei. A kommunistákkal és a komszomolista aktivistákkal szemináriumot készítenek elő, amelyeken a tapasztalt politikai munkások eligazítják az agitátorokat, Komszomol-csoport bizalmiakat, rölapok szerkesztőit a táborig körülmények között végrehajtandó pártpolitikai munkával kapcsolatban.

Alapvető jelentőséget tulajdonítunk a csapathadtáp és harcászati komplex foglalkozásoknak, melyeknek levezetésében több tanszék is részt vállal. E foglalkozásokon a hallgatók részt vesznek a hadtáp ismeretlen helyen történő telepítését illető elhatározások meghozatalában, kiépítik a fedezékeket a személyi állomány, valamint az anyagi eszköz tartalékok számára és kidolgoznak számos más kérdést.

A harcászati tanárok valamennyi táborig foglalkozáson bonyolult helyzetet hoznak létre, amelyek közelítenek a harc helyzethez. A foglalkozás vezetése során arra törekednek, hogy a helyzet változásai gyors és helyes reakciókat váltsanak ki a hallgatókból. Mindezekkel van lehetőség a hallgatókban olyan magas erkölcsi, katonai és pszichológiai kvalitások kialakítására, mint: határozottság, döntőképeség, kezdeményezés, önállóság, fizikai állóképeség és az aleggységek harcban való vezetéséhez szükséges jártasságok.

Az egyes foglalkozásokon a hallgatókkal szemben támasztott követelmények, az oktatási módszerek fejlesztése, a csapatoknál és a csapatgyakorlaton kialakult élenjáró elméleti tapasztalatoknak az oktatási folyamatban való megvalósítása eredményeként tanintézetünknel ebben az évben nagymértékben javult a hallgatók táborig kiképzése. Erről tanúskodnak a lefolytatott csapatgyakorlatok, amelyeken a növendékek részt vettek. Ezeken megszilárdították, a tanintézetben belüli foglalkozáson kapott képességeiket, jártasságaikat, a csapatok támadó és védelmi harc folyamán, a nap minden szakában, nappal épp úgy, mint éjjel. Az értelmes és jól végzett tevékenység, a magas fokú szervezőképeség, melyet azok tanúsítottak, akik részt vettek ezeken a gyakorlatokon, elismerést érdemelt ki az adott katonai körzet parancsnoka részéről.

Tanintézetünk tanszékei nagy munkát végeznek a táborig és gyakorlati foglalkozások módszereinek továbbfejlesztése területén. Ennek érdekében a terepre történő kivonulás előtt a főtanárok az összes tanárral módszertani foglalkozást tartanak. Itt közösen kidolgozzák az egységes követelményeket a foglalkozás levezetésével és a tanulmányi kérdések módszertani kidolgozásával kapcsolatban. Ezután a tanárok az aleggységszabályzatokkal együttesen kidolgozzák a foglalkozás anyagi biztosításának tervét, tanulmányozzák a kiképzési, módszertani irodalmat, a szabályzatok és egyéb előírások követelményeit.

A harcászati tanszék számos módszertanilag jártas tanárral rendelkezik. Szimakov például jó tanár, aki részt vett a Nagy Honvédő Háborúban, számos tapasztalattal rendelkezik és gyakorlatban is dolgozott a csa-

patoknál, megfelelő műveltséggel bír a növendékek oktatása és nevelése terén, és képes őket magas parancsnoki és erkölcsi, katonai kvalitásokkal ellátni. Folyamatosan arra törekszik, hogy minden tábori körülmények között végrehajtott foglalkozásán a hallgatók katonai, pszichológiai megterhelését odáig közelítse, hogy optimálisan fejlődjön a hallgatókban az önuralom, a kitartás és állhatatosság tulajdonsága.

Szimakov alezredes foglalkozásait megelőzően tanulmányozza a tananyagot — ebbe beleértve az időszakos szakirodalmat is —, átgondolja azt, és a szakaszparancsnokokkal, valamint a helyetteseivel együttesen gondosan előkészíti az anyagi biztosítást. A tanár segít a növendékeknek a kiinduló helyzet tanulmányozásában, iránymutatásokat ad számukra, hogy mire fordítsanak fokozottabb figyelmet, segíti a gyengébb előmenetelűeket, beszélget a szakasz agitátorral és a harci röplapok szerkesztőjével.

Kint a terepen Szimakov türelmesen foglalkozik valamennyi növendékkel. Amikor a növendékeket a rajparancsnok, vagy szakaszparancsnok szerepébe állítja, számításba veszi, hogy az ember, amikor először ténykedik valamilyen új munkakörben, le kell küzdjön bizonyos sajátos pszichológiai gátlásokat. Ha a tiszt példákat állít a hallgatók elé saját harctéri élményeiről, ilyen formában óvatosan, de határozottan segíti tanítványait a határozatlanságok leküzdésében. Szimakov igen figyelemre méltóan vonja meg a foglalkozások mérlegét. A növendékek figyelmét tevékenységük pozitív oldalaira koncentrálja, taktikusan hívja fel figyelmüket az elégtelenségekre és azok kijavításának útjára. A foglalkozás levezetéséhez való ilyen közelítés pozitív eredményeket ad. A hallgatók tisztelettel viszonyulnak a tapasztalt tanárhoz, aki bőkezűen megosztja a fiatalokkal saját ismereteit, s így neveli őket a bonyolult harci folyamatok megszerettetésére.

Az előbbieken már szó esett róla, hogy tanintézetünkben tartósan meghonosodott a komplex táboriglalkozások módszere. Jellemző komplex téma hallgatóink részére például: „Gépesített lövészezred hadtápbiztosítása menetből végrehajtott támadásban”. Ennek a gyakorlatnak az előkészítése és megszervezése a tanszékeken és a tanalegységekben rendkívül jelentős helyet foglal el. A hallgatók áttanulmányozzák az előadásokat, szemináriumokon vesznek részt, valamint csoportos foglalkozásokat folytatnak le térképen, oktatófilm kerül bemutatásra, s a hallgatók gyakorolják magukat a rádióállomások kezelésében — beszélgetési táblázatok segítségével.

A foglalkozást megelőző napon módszertani foglalkozást szerveznek a tanárok részére, továbbá külön foglalkozást a személyi állománynak, ahol eligazításra kerül sor a különböző biztonsági rendszabályokkal kapcsolatban. A gyakorlatot olyan idejében felderített és kiválasztott terepen kell levezetni, melyen megtalálhatók a gyakorlathoz szükséges megfelelő fedezékek, utak, kerülőutak és más elemek. Az ilyen foglalkozáson a növendékek meghatározott jártasságot szereznek az ezred hadtápbiztosításban történő vezetése terén, az élelmiszerek utanszállításának megszervezésében, a készletek tábori viszonyok közötti elkészítésében, a meleg étel menet körülményei közötti főzésben, az élelmezési és ruházati anyagokkal való sajátos tevékenységben szennyezett terepen, az élelmezési

és ruházati raktár gyakorlati telepítésében, fedésében, a ruházati anyagok tábori javításában, igénylések, jelentések megfogalmazásában, összeállításában stb.

Az ezredhadtáp vezetési pont telepítése során a hallgatók a szolgálati ág-vezetők munkahelyének berendezését, valamint munkájuk megszervezésének rendjét tanulmányozzák.

Napjainkban minden évben növekszik az ellátási és szolgálati ágak technikai felszereltsége, a harcselekmények hadtápbiztosításának végrehajtására irányuló feladatok segítésére rendelt technika bonyolultsága. Az ilyen bonyolult technikai eszközök vezetésére, irányítására jól kiképzett szakemberek szükségesek, akik megfelelő mélységű műszaki-technikai ismeretekkel is rendelkeznek. Tanintézetünkben — az élénk állított kiképzési célnak megfelelően — épp ilyen szakembereket képezünk a ruházati és élelmezési szolgálat részére.

Miután ezek a technikai eszközök elsősorban tábori eszközök, így ezen technikák használata és gyakorlati alkalmazása elképzelhetetlen tábori terepfoglalkozások nélkül. „A hadtápszolgálat technikai eszközei” c. tantárgy kiképzési tervében önálló témát képez azok gyakorlati telepítése a terepen. Ez is fozozza a terepfoglalkozások gyakorlatias jellegét.

A növendékekkel tábori viszonyok között levezetésre kerülnek olyan témák, melyek során gyakorolják a szolgálati ágakban rendszeresített berendezések gyakorlati kezelését, főleg az élelmi cikkek elkészítésében, mint például: tábori gabonaörlés lisztté vagy darává, szárasztésza készítmények gyártása, meleg élelem-cikkek előkészítése, kenyérsütés és így tovább.

Tanintézetünkben mindezeket a foglalkozásokat magas módszertani színvonalon, a „technikai eszköz tanszék” gazdag és jó pedagógiai képzettséggel rendelkező tanárai oktatják. A tanszék eszközei elsősorban olyan rendkívül tapasztalt tanárokat követelnek meg maguknak, kik munkájuk mesterei, mint néhány mérnök-alezredes, akik az adott tanszéken teljesítenek szolgálatot.

A „tábori élelemellátás és kenyérsütés” tanszéken hasonlóképpen kiemelt figyelmet fordítanak a növendékek tábori kiképzésére. A tábori foglalkozásokat a kiképzési program alapján nagy előkészítő munka előzi meg. Mindenekelőtt lefolytatják a technika állapotának ellenőrzését. Ezután a hallgatók kivonulnak a terepfoglalkozásra, olyan körülmények között, mintha táborba mennének. Ennek során jártasságokat szereznek a zászlóalj élelemellátó pont terepen történő telepítésében, a mozgókonyhák és egyéb tábori törzskonyhák főzéshez való előkészítésében, a főzésben, a megfőtt élelem utanszállításában, kijuttatásában, valamint a személyi állomány részére történő elosztásban — oktatási harchelyzetnek megfelelően.

A hallgatók megismerik a kenyérsütést tábori körülmények között. Ennek érdekében egyidejűleg telepítésre kerül a tábori mozgó sütőde két részlege. A kenyérsütés — valamennyi alapvető eljárással — teljes napi foglalkozásként kerül levezetésre, többek között gyorsított eljárással is. A „tábori élelemellátási és kenyérsütési tanszék” legjobb módszertanilag felkészült tisztjei mérnök-alezredesek, valamennyien jól felkészültek, gazdag tapasztalattal rendelkeznek a csapatszolgálatban és a tanári

munkában. Ez biztosítja, hogy a foglalkozásaik tartalmilag és módszer-tanilag rendkívül színvonalasak.

A ruházati szakszolgálat tisztjeinek felkészítésében a tábori körülmények között végrehajtott foglalkozások szintén jelentős mennyiséget tesznek ki. A foglalkozások kidolgozásai és levezetési tervei, amelyet megelőzően gondosan kidolgoznak a tanszéken, egyeztetve vannak a „harcászati és csapathadtáp” tanszékekkel.

A ruházati szakos növendékek részére levezetendő tábori foglalkozás alapvető formája a komplex hadtáp harcászati gyakorlat valóságban meglévő gyakorló anyagi készletekkel, cserekészletekkel és technikai eszközökkel. Az ilyen gyakorlatokon a növendékek a ruházati szolgálat-vezető szerepében tevékenykednek, és megoldják a személyi állomány ruházati felszerelési cikkeivel való biztosításának kérdéseit a tábori viszonyok között; megfogalmazzák és megszerkesztik a szükséglet számve-téseket és a ruházati eszközökkel való biztosítás terveit, vezetik az ezred ruházati szolgálatvezető munkatérképét; megszervezik és létrehozzák a mozgó készleteket és cserekészleteket; megszerkesztik a szállítási számvetést; a személyi állomány felszerelésének és ruházati eszközeinek javítási tervét tábori viszonyok között; megszervezik tábori körülmények között a raktár telepítését, áttelepítését, fedését és munkáját, a javító-műhely tevékenységét, továbbá rendszabályokat hoznak a ruházati szolgálat objektumainak őrzésére-védelmére, tömegpusztító fegyverek elleni védelmére vonatkozóan.

A tábori körülmények között végrehajtott foglalkozások a hallgatók részére rendkívül nagy erőfeszítést jelentenek. A gyakorlatok levezetése során az oktatók számos példát hoznak fel a csapatok életéből, hadgyakorlatokból, harcászati gyakorlatokból, továbbá a Nagy Honvédő Háború tapasztalataiból.

A hallgatók tábori feltételek között tanúsított gyakorlati munkakész-ségeinek nagyjelentőségű, számos információt kapunk a csapatok pa-rancsnokaitól hajdani nevelőjükkel kapcsolatban, pl.: az iskolán folyó kiképzésről a következőképpen írt az egyik egység parancsnoka — egy főhadnagyot jellemezve: „művelt, munkaszerető és rendkívül fegyelme-zett tiszt. Kiemelkedő jellemvonásokkal rendelkező elvtárs. Jó szakmai és tábori kiképzést kapott, anyagi területen mélyek az ismeretei, jártas az alárendeltek felé irányuló munkában, kötelességének tartja a személyi állomány minden szükségessel való biztosítását időben és teljes mér-tékben”.

Ugyancsak elismerően nyilatkozik az egyik kibocsátott főhadnagyról egy egység parancsnoksága: „szilárdan ismeri és megfelelő képzettséggel használja fel a hadtápszolgálat technikai eszközeit, ésszerűen szervezi a személyi állomány ellátását, úgy állandó, mint tábori körülmények kö-zött”. Számos kibocsátott hallgató tartja fenn a szoros kapcsolatát a tanintézetünkkel: leveleket írnak, konzultálnak volt parancsnokaikkal és tanáraikkal, gyakran tartanak előadásokat a fiatal hallgatóknak. Íme egy idézet egy főhadnagy leveléből, melyet tanárának, egy mérnök-alezre-desnek írt: „nemsokkal a beosztás elfoglalása után tábori foglalkozásra vonultunk el. Úgy dolgoztam, ahogy nekem azt az iskolán tanították. A parancsnokság észrevételezte az elkészített meleg ételem jó minőségét, a

technikai eszközök megfelelő tevékenységét, az ellátás jó megszervezését”.

Tudni kell azonban, hogy mindezen kérdések pozitív oldalaitól függetlenül vannak még hiányosságok. Még nem kellőképpen használjuk ki a tanszék és alegység lehetőségeit, belső tartalékait, egyes területeken kevésbé használjuk azokat az új technikai eszközöket az oktatásban, amelyek minimális idő alatt maximális teljesítményt tudnak nyújtani.

A növendékek tábori kiképzésének tökéletesítése nem képzelhető el a parancsnoki állomány és a tanári állomány megszakítás nélküli kiképzése, önképzése, politikai, katonai és szakmai ismereteik szüntelen emelése, módszertani jártasságuk fejlesztése, a harctevékenységek szervezésének és alegységek vezetésének mély, alkotó művészi képességei nélkül. Ezért iskolánkon messzemenően gondoskodunk a tisztek parancsnoki kiképzéséről, különös figyelmet fordítva a fiatal parancsnokok és tanárok oktatására. Ebben az időszakban tanintézetünkben pedagógiai tanfolyam működik a fiatal tisztek részére, mely tanfolyam keretében a legbonyolultabb témákból módszertani foglalkozást, valamint terepen végrehajtott bemutató foglalkozást vezettünk le. A tanfolyamon megismerik és tanulmányozzák a kiképzés formáit, és ennek során felfegyverztük őket a legélenjáróbb módszertani készségekkel, fejlesztjük pedagógiai jártasságukat.

A tanárok pedagógiai érettsége folyamatos fejlesztésének ügyét nagymértékben szolgálja a tisztek személyes csapatgyakorlata, melyeket minden évben jóváhagyott terv szerint hajtunk végre.

Ezek és más tényezők határozzák meg a tanárok és parancsnokok pedagógiai kvalifikációjának fejlődését, emelik a hallgatók oktatásának és nevelésének színvonalát, minőségét, adják meg a lehetőséget, hogy mind magasabb legyen a jövő hadtáp tisztjei tábori kiképzésének színvonala.